

13.10.2011

Hallituksen kannanotto työmarkkinakeskusjärjestöjen raamisopimukseen Suomen kilpailuky- vyn ja työllisyyden turvaamiseksi

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen keskeinen tavoite on kestävä talouskasvu, työllisyyden ja kilpailukyvyyn vahvistaminen. Tämän tavoitteen ohella kaikkea toimintaa ja päätöksentekoa ohjaavat köyhyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen vähentäminen sekä julkisen talouden vakauttaminen. Hallituksen esitys ensi vuoden talousarvioksi – vakauden, työllisyyden ja oikeudenmukaisuuden budjetti - on laadittu näiden painopisteiden pohjalta.

Vakaat, ennustettavat ja toimivat työmarkkinat ovat kilpailukyvyyn edellytys. Hallitus toimii tiiviissä ja hyvässä yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa talouspolitiikan ja työmarkkinapolitiikan yhteensovittamiseksi ja on hallitusohjelman linjaamalla tavalla valmis tukemaan työmarkkinaratkaisun syntyä kilpailukykyä sekä työllisyyden ja ostovoiman parantamista tukevin toimin. Hallitus on myös valmis kehittämään koko vaalikautta koskevia yhteistyömuotoja työmarkkinajärjestöjen kanssa.

Kesän aikana lisääntynyt epävarmuus on heikentänyt tulevaisuudennäkymiä huomattavasti niin kansainvälisessä taloudessa kuin kotimaassakin. Työllisyyttä ja ostovoimaa tukevan sekä talouden ennustettavuutta parantavan sopimisen merkitys korostuu entisestään näissä oloissa. Työllisyyden parantaminen on toimivin keino myös julkisen talouden tasapainottamiselle.

Näistä lähtökohdista hallitus on omalta osaltaan valmis tukemaan kokoavaa ja kattavaa työmarkkinaratkaisua sekä taloudellisesti että osallistamalla työelämän kehittämiseen tähtäävien lainsäädäntöhankkeiden valmisteluun ja edistämiseen. Valtion rahoitusta vaativien toimenpiteiden taloudellinen raami vuodelle 2012 on noin 400 miljoonaa euroa. Vuoden 2013 osalta hallitus linjaa muun muassa talous- ja veropoliittisia toimenpiteitä osana vuoden 2013 talousarvioesityksen valmistelua.

Verotus

Jo tehdyillä päätöksillä ansiotuloverotukseen tehdään vuonna 2012 3,3 prosentin tarkistus, jolla estetään työn verotuksen kiristyminen ansiotason nousun ja inflaation seurauksena. Pieniä ansiotuloja saavien ja perusturvan varassa olevien verotusta kevennetään nostamalla kunnallisverotuksen perusvähennystä ja työtulovähennystä. Näiden verotoimien lisäksi hallitus on valmis ansioverotusta keventämällä kompensoimaan palkansaajien työeläkemaksujen vuoden 2012 noususta 0,2 prosenttiyksikön suuruisen osuuden.

Yhteisöveron verokantaa alennetaan aiemmin päätetyn lisäksi 0,5 %-yksikköä 1.1.2012 lukien. Veromenetykset kompensoidaan muille veronsaajille.

Energiaintensiivisten toimialojen energiaverotusta alennetaan hallitusohjelman mukaisesti EU-säännösten sallimille minimitasoille. Tämä ns. energiaveroleikkuri otetaan käyttöön 1.1.2012.

T&k –verovähennyksen tai kasvuyrittäjyyskannustimen toteuttamismahdollisuuksista tehdään selvitys 31.5.2012 mennessä, päätökset tehdään budjettiriihessä ja tavoitteena käyttöönotto 1.1.2013.

Sosiaaliturva

Perhevapaajärjestelmää uudistetaan tavoitteena lisätä isille merkittäviä vapaita ja joustavoittaa isien perhevapaiden käyttöä hallitusohjelman mukaisesti. Valtio osallistuu vuoden 2013 alussa voimaan tulevien uudistusten rahoitukseen siten, että vanhempainpäivärahojen kustannusten jako säilyy ennallaan.

Valtio osallistuu kahden vuoden määräaikaisella järjestelyllä ansioturvan lomautuspäivärahojen rahoitukseen peruspäivärahaa vastaavalla osuudella.

Lomautetuille, joiden työaikaa on lyhennetty yhdellä tai useammalla päivällä viikossa, maksetaan työttömyyspäivärahaa menetetyiltä päiviltä ilman sovittelua. Samassa yhteydessä nostetaan soviteltua työttömyyspäivärahaa koskeva aikaraja nykyisestä 75 %:sta 80 %:iin 1.1.2012 alkaen. Lomakorvausten jaksotuksesta luovutaan 1.1.2013 lukien.

Työelämän kehittäminen

Valtio käynnistää osana työmarkkinajärjestöjen sopimusta kolmikantaisten lainsäädäntöhankkeiden valmistelun.

Toimivien työmarkkinoiden ja henkilöstön osaamiseen kehittämiseksi hallitus on valmis käynnistämään valmistelun myös koulutus- ja hyvinvointivähennyksen käyttöönottamiseksi yritysverotuksessa erityisellä verovähennyksellä.

Tavoitteena on, että työnantajat kannustetaan lisäämään henkilöstön osaamista kehittävää koulutuspanostusta. Näin työntekijä voi työnantajan määrällä tavalla osallistua vuosittain kolmen päivän ajan osaamista lisäävään koulutukseen. Tällä tavalla voidaan henkilöstön osaamista kehittävää koulutusta lisätä ja kohdistaa sitä lisäämään nykyistä koulutukseen osallistuvien työntekijöiden määrää. Näitä päiviä voidaan yli 55 -vuotiaiden kohdalla käyttää myös työkyvyn edistämiseen ja työhyvinvoinnin parantamiseen.

Verovähennyksen tavoitteena on edistää osaamisen kehittämistä ja muutostilanteisiin varautumista sekä työurien pidentämistä.

Uuden järjestelmän kriteereistä, käyttöönoton pelisäännöistä ja toimeenpanosta valmistellaan kolmikantaisesti esitys 31.5.2012 mennessä. Vastaava järjestely toteutetaan julkisella sektorilla. Järjestelmä otetaan käyttöön 1.1.2013.

Sopimuksen sisällön ja kattavuuden arviointi

Tässä todetut hallituksen esitykset ovat ehdollisia. Mikäli hallitus katsoo sopimuksen sisällön sekä työmarkkinoiden keskusjärjestöjen 25.11.2011 tekemän arvion sopimuksen kattavuudesta riittäviksi, hallitus sitoutuu omasta puolestaan yllä lueteltuihin toimenpiteisiin ja antaa tarvittavat esitykset eduskunnalle. Muussa tapauksessa esitykset raukeavat lukuun ottamatta hallituksen jo aiemmin linjaamia, vuoden 2012 talousarvioesitykseen liittyviä toimenpiteitä.

Liite

Työttömyysvakuutusrahaston rahoituksen turvaaminen vuonna 2012

Työttömyysvakuutusmaksujen pitäminen riittävällä ja suhdanteittain vakaalla tasolla on kokonaistaloudellisesti järkevää. Suhdannepuskuri ja rahaston velanottomahdollisuus edistävät maksuvakauden tavoitetta.

TVR on esittänyt palkansaajien ja työnantajien työttömyysvakuutusmaksun nostoa 0,2 %-yksiköllä vuonna 2012. Esityksen perusteena on talouden epävarmuus. Sekä valtiovarainministeriön että TVR:n perusennusteen mukaan maksulle ei ole ensi vuonna välttämätöntä korotustarvetta. Huonossakaan skenaariossa, jossa työttömyys nousee tuntuvasti vuonna 2012, TVR:n laajennetun puskurin sallima alijäämä ei ole ylittymässä.

Hallituksen kannanoton esitys valtion osallistumisesta lomautuspäivärahojen kustannuksiin samoin kuin peruspäivärahan korotus 120 eurolla keventävät TVR:n taloutta yhteensä lähes 200 milj.€ Edellä olevan perusteella hallitus peruuttaa 13.10. annettavan esityksen palkansaajan ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksujen 0,2 %-yksikön korotuksesta vuonna 2012, mikäli kokoava ja kattava työmarkkinaratkaisu toteutuu. Hallitus sitoutuu kuitenkin tarkastelemaan TVR:n tilannetta vuoden 2012 aikana uudelleen, jos rahaston talous sitä kaikesta huolimatta edellyttää.